Knjižnični kurir

KNJIŽNICA VELENJE

Svetišče knjige in informacijsko središče

Priloga Našega časa

10. december 2009, številka 9

naš ČAS

Uspešno jubilejno leto

Vlado Vrbič

Minevajoče leto je bilo jubilejno za naše mesto, prav posebej jubilejno pa še za naš zavod. Mineva namreč 155 let od prvih začetkov knjižničarstva v Šaleški dolini in 75 let od takrat, ko je učitelj Franjo Mlinšek v šoli odprl prvo javno knjižnico v Velenju.

Morda v prvih mesecih, pod pezo recesijskih groženj, jubilejno leto ni obetalo, toda zdaj se zdi, da je za nami dobro leto. Finančno poslovanje je bilo sicer res dokaj napeto, skrajno varčevalno, toda zgodilo se je kar nekaj pomembnih (poslovnih) dogodkov, ki pravzaprav niso bili posebej odvisni od denarja.

Ne čisto pričakovana, pa toliko bolj zaželena je bila obnova prostorov za novo knjižnico v Šmartnem ob Paki. S sodelovanjem občanov, podjetij, države so občani za zares malo sredstev dobili prav prijazno in udobno knjižnico na petkrat večji površini, kot je bila prejšnja.

Za našo knjižnico pomemben dogodek se je zgodil oktobra s podelitvijo najvišjega državnega strokovnega priznanja - Čopove diplome - Knjižnici Velenje za »prispevek k strokovnemu razvoju slovenskega knjižničarstva«. To priznanje nam potrjuje, da smo dolga leta delali dobro in da smo na pravi poti, ki je zajeta v našem sloganu: Knjižnica – svetišče knjige in informacijsko središče ...

Knjižnici Velenje je novembra častni občan dr. Matjaž Kmecl podaril izjemno faksimilno izdajo zbirke Iconotheca Valvasoriana, ki je izšla v vsega petdesetih izvodih in zajema skoraj 8 000 risb in grafik evropskih avtorjev iz sredine prejšnjega tisočletja.

Tik pred koncem novembra pa smo izdali še zbornik Knjižnice na Šaleškem, v katerem smo na tristo straneh opisali doslej znan razvoj knjižničarstva v Šaleški dolini. Zbornik bo ostal trajno pričevanje o dogajanjih v zvezi s knjigo na tem prostoru, pa tudi izziv, da v prihodnosti še odpremo kakšno doslej neznano stran v naši zgodovini.

Skratka, razlogov za zadovoljstvo v letu 2009 je kar nekaj. Še posebej, ker smo odškrnili vrata statistike za prvih enajst mesecev letošnjega leta, saj le-ta kaže, da smo imeli nekaj tisoč obiskovalcev več kot v enakem obdobju lanskega leta. Zatorej Srečno 2010!

Zveza bibliotekarskih društev Slovenije

podeljuje

ČOPOVO DIPLOMO

Knjižnica Velenje

Za Vaš prispevek k strokovnemu razvoju slovenskega knjižničarstva

V LJUBLJANI
6. oktobra 2009

Predsednik:

Nova knjižnica v Šmartnem ob Paki

18. junija letos smo svečano odprli novo knjižnico v Šmartnem ob Paki. Celotna površina je 175 kvadratnih metrov, od tega so servisni prostori 32 kvadratnih metrov. V knjižnici je 325 metrov polic, 15 čitalniških mest, štiri računalniška mesta. Na policah je v tem trenutku okoli 12000 knjig, časopisov, revij in devedejev. Med opremo spodi diaprojektor s platnom, trideset zložljivih stolov za knjižnične prireditve in seveda kiosk za izposojo knjig, ki stoji pred bifejem.

Zidovi so sicer ostali stari, a so obnovljeni. Oprema je večidel rabljen in delno obnovljena. Skupaj z občino smo se zavedali, da v tem času ne smemo in ne moremo sanjati o novih prostorih in novi opremi. Nova knjižnica ni bila naš cilj, temveč samo sredstvo, s katerim bomo knjigo in informacijo približali občanom. In pri vsem tem je praska več ali manj na nogah stola povsem nepomembna stvar.

Vrednost opravljenih del in opreme je kakšnih 50 000 evrov, toda resnična višina porabljenih sredstev je bila le okoli 11 000 evrov, od tega je 5000 evrov za opremo prispevalo ministrstvo za kulturo, ostalo pa Občina Šmartno ob Paki. Preostanek vrednosti predstavljajo donacije ljudi oziroma podjetij, ki jim je bilo do tega, da Šmartno končno dobi spodobno knjižnico. Ta pripravljenost podariti material, opraviti neko delo brezplačno, je zagotovilo, da bo Šmartno ob Paki novo knjižnico cenilo in podpiralo. V prostorih knjižnice bomo z veseljem obesili tablo z vsemi donatorji, ki so omogočili obnovo prostorov. Naj jih naštejem: Vegrad, Gorenje notranja oprema, Krevzel instalacije, TEŠ, Esotech, Era, Cigrad, Veza grad, Zobotehnični laboratorij Haida Knez, Novalija Muminović, Darja Mlinar, Martin Mandelc, Lima, s. p.

Pa še za eno posebnost gre – solidarnost med občinami in knjižnicami. Občina Rogaška Slatina in Knjižnica Rogaška Slatina sta odstopili večji del opreme svoje stare knjižnice in je zdaj postavljena v prenovljenih prostorih.

Ob otvoritvi smo Občini Rogaška Slatina podelili prvo skulpturo Črta Valenčaka Nabiralka knjig, ki je simbol velenjske knjižnice. Drugo - Nabiralko zvezd - pa smo podarili domačinu Janezu Dvorniku za njegov prispevek pri obnovi prostorov.

Upati je, da bodo novi prostori spodbuda občini, da začne razmišljati o daljšem odpiralnem času, ki bo prijazen večini občanov, in o močnejši podpori nakupu knjižničnega gradiva.

VV

Predstavitev zbornika

V petek, 27. novembra, smo po Knjigi šumov in Iconotheci Valvasoriani tretjič pozvonili s 'ta velikim zvonom'. Predstavitev je pritegnila okrog 80 obiskovalcev. V programu, ki ga je povezovala Bernarda Lukanc, pričel pa z branjem Karli Čretnik, sta prisotne nagovorila direktor knjižnice Vlado Vrbič in predsednica sveta knjižnice mag. Dragica Povh. Od avtorjev so sodelovali Aleksandra Gačič, Darinka Bizjak, Lado Planko in dr. Dušan Mlinšek, ki s(m)o mu pravočasno zaploskali. Župan Srečko Meh je knjižnici ob tej priložnosti podaril bianco ček za izdelavo šaleškega biografskega leksikona; knjižnične strokovne službe še vedno izračunavajo potrebno vsoto, ki jo je treba vnesti v ček, da ga bo mogoče vnovčiti.

LP

Nabiralki knjig dr. Matjažu Kmeclu in Mestni občini Velenje

Simbol Knjižnice Velenje je od letos mala skulptura velenjskega rojaka Črta Valenčaka Nabiralka knjig. Takole piše na listini, ki spremlja skulpturo:

»V Velenju se je rodila deklica, ki hrepeneče sega v nebo. Njen stvarnik, velenjski rojak umetnik Črt Valenčak, ji je dal ime Nabiralka zvezd.

Njena mlajša sestra je Nabiralka knjig, deklica ki sega po knjigah, znanju in radostih v njih.

Nabiralka knjig je simbol Knjižnice Velenje, simbol nenehnega iskanja, hotenja in rasti.

Podeljujemo jo tistim, ki nas pri naših prizadevanjih podpirajo!«

Prvi dve Nabiralki knjig smo podelili ob otvoritvi nove Knjižnice v Šmartnem ob Paki Janezu Dvorniku in občini Rogaška Slatina.

Ob donaciji dragocene zbirke Iconotheca Valvasoriana smo Nabiralko knjig 20. novembra podelili donatorju dr. Matjažu Kmeclu, teden dni kasneje pa ob predstavitvi zbornika Knjižnice na Šaleškem še Mestni občini Velenje za njen prispevek k razvoju knjižnične dejavnosti v našem okolju.

VV

Velenje
Šaleška 21
telefon: 03 898 25 50
fax: 03 898 25 69
e-pošta: postabralcev@vel.sik.si
spletni naslov: www.vel.sik.si

delovni čas časopisne čitalnice:
ob delavnikih 8 - 19,
ob sobotah 8 - 13
delovni čas izposoje in drugih čitalnic:
ob delavnikih 10 - 19,
ob sobotah 8 - 13

Šoštanj
Trg Jožeta Lampreta 3 (Dom kulture)
telefon: 03 898 43 40
delovni čas:
ob ponedeljkih, torkih in sredah 12 - 18,
ob četrtkih in petkih 12 - 16

Šmartno ob Paki
Šmartno 72 (Dom kulture)
telefon: 03 898 49 58
delovni čas:
ob torkih 12 - 18,
ob četrtkih 12 - 16

Zbornik o zgodovini knjižnice

Prvi dve besedili v zborniku, če odštejemo urednikovo besedo, govorita o Franu Mlinšku, učitelju, čebelarju, sadjarju... in - kar je pomembno za nas - ustanovitelju 'javne knjižnice' leta 1934. Dr. Matjaž Kmecl se ga spominja v svojem članku, ki pa govori tudi o našem odnosu do preteklosti in sedanjosti, do knjig in branja, do slovenstva in vloge knjige v njem, končno o nas samih. Dr. Dušan Mlinšek opisuje Frana Mlinška v članku "Podoba učitelja Mlinška s pomočjo njegove knjižnice" kot učitelja in kot človeka; najzanimivejši del so ravno podrobnosti iz njunega skupnega življenja in dvojna podoba očeta v vlogi učitelja – ali pa je bil bolj učitelj v vlogi očeta? Kakorkoli že, Fran Mlinšek je odločilno zaznamoval našo podobo življenja v Velenju po prvi svetovni vojni. Morebitnim nepoboljšljivim in nepotešenim firbcem priporočamo v branje tudi knjigo Iva Stropnika in Jožeta Hudalesa Mlinškovo berilo, Šaleški razgledi 7; izšla je v Velenju zdaj že daljnega leta 1991.

Z zgodovino v ožjem smislu se ukvarjajo trije članki, najprej pregled lokalne knjižnične zgodovine Lada Planka, ki seže do leta 1960. Članek je razdeljen na tri poglavja: prvo govori o knjižnicah do prve svetovne vojne, drugo o dogajanju med obema vojnama in se pri tem osredotoči na nekaj najbolj živahnih knjižnic, tretje pa o obdobju po drugi svetovni vojni do leta 1960. Iz tega časa praktično ni izvirnih dokumentov, zato smo si pomagali predvsem s časopisnimi zapisi.

Vsako od teh obdobij ima svoje posebnosti. Avstro-ogrski čas je izrazito skromen, a se kljub temu vso drugo polovico 19. in v začetku 20. stoletja pojavljajo manjše knjižnične zbirke. Takrat je nastalo več knjižnic, pa tudi dom v Šmartnem pri Velenju, v katerem je leta 1910 poleg dvorane svoje domovanje našla knjižnica. Prve omembe vredne knjižnice na tem koncu se pojavijo po ustanovitvi slovenske Šaleške čitalnice v Družmirju 1882. Leta 1893 ustanovijo pri Korunu pod Kožljem Kmetsko bralno društvo za gornjo Šaleško dolino, ki ga leta 1905 ponovno obudijo k življenju kot Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Šmartnem pri Velenju. Leta 1897 ustanovijo Katoliško bralno društvo v Šmartnem ob Paki (izvirnik pravil tega društva je eden redkih ohranjenih dokumentov iz tega časa), leta 1906 pa Ljudsko knjižnico v Šoštanju.

Imena, ki označujejo ta čas, so Miha Tajnik in Ivan Vošnjak v Družmirju, Andrej Skubic in Fran Korun v Velenju, Jakob Volk in Alojz Trobej v Šoštanju, pa Maks Goričar in Vladimir Pušenjak v Velenju ter Jožef Kolarič in M. Pirtošek v Šmartnem ob Paki.

Čas med obema vojnama je zaznamovalo več knjižnic: ob Ljudski knjižnici Šoštanj, ki je živela vse do 1941, še knjižnici obeh Svobod, velenjske (med 1924 in 1930) in šoštanjske, po letu 1935, ko so Svobode prepovedali, sta namesto njiju zrasli Vzajemnosti. Od leta 1925 dalje je spet delovala tudi knjižnica Slovenskega izobraževalnega društva v Šmartnem pri Velenju z zbirko, ki je 1932 štela okrog 1.000 knjig. Leta 1934 se je pojavila Vaška čitalnica v Šentilju. Istega leta je Fran Mlinšek ustanovil svojo javno knjižnico, ki je preživela vojno in povojna leta, dokler je niso 1962 vključili v zbirko na novo ustanovljene Knjižnice Velenje. V Škalah so katoliško bralno društvo ustanovili leta 1937, leto zatem pa postavili prosvetni dom.

Aleksandra Gačič je temu dodala opis kulturnega, šolskega in knjižničnega življenja, kot ga je bilo mogoče razbrati iz časopisnih novic med vojnama. Ali veste, kdaj sta bili postavljeni šoli v Topolšici in v Ravnah? Če ne veste, preberite ta članek, v katerem so tudi fotografije obeh novih šol in nekaterih bolj znanih Šoštanjčanov, na primer učitelja Alojza Trobeja.

Večina slovenskih knjig na ozemlju pod nemško zasedbo je leta 1941 končala na grmadah in v mlinih papirnic, preživele so le tiste, ki so bile dobro skrite. Po vojni je najprej vladalo pomanjkanje vsega, samo ne slovenskih knjižnic: ustanavljali so jih kot na tekočem traku in jih leta 1949 našteli 1.637. Veliko število knjižnic pa ni moglo povečati števila knjig, tako da je marsikatera knjižnica premogla manj kot sto knjig. Prvi je po vojni začel izposojati Mlinšek, potem ko je spet zbral svoje knjige. Leta 1947 je bila ustanovljena Okrajna ljudska knjižnica v Šoštanju, sledile so knjižnice v Pesju, ki si je l. 1948 kot prvo postavilo nov prosvetni dom, v Šmartnem ob Paki, kjer so ustanovili društvo s knjižničnim odsekom leta 1949, in v Velenju 1952 – delavsko-prosvetno društvo Svoboda, ki je domovalo v Rudarskem domu in njegovem prizidku ter v kinodvorani.

Članek Darinke Bizjak govori o obdobju med 1960 in 1971 in odkriva precej slabo znanih ali neznanih reči. Prvi zakon o knjižničarstvu leta 1961 je prinesel odločilen premik, po katerem so leta 1962 iz Svobodine in Mlinškove knjižnice ustanovili Knjižnico Velenje, iz šoštanjskih knjižničnih zbirk pa Knjižnico Šoštanj. Velenjska knjižnica je 1960 dobila nove prostore v Delavski univerzi, pa tudi prvo redno zaposleno knjižničarko Milico Laznik. V teh letih sta obe knjižnici kljub skopemu denarju začeli postajati privlačnejši za bralce vseh starosti. Šoštanjsko knjižnico so konec leta 1969 pripojili k velenjski knjižnici.

Staneta Žule Program razvoja knjižničarstva je ilustracija situacije in načina razmišljanja o knjižnicah in knjižničarstvu v času okrog leta 1970. Knjižnica Velenje je namreč jeseni 1971 postala majhna senzacija, ko se je z 12.000 knjigami preselila v čisto novo in namensko zanjo zgrajeno zgradbo na Titovem trgu 5; gradnja je trajala samo šest mesecev. Z novo hišo in z več denarja za nakup knjig sta obisk in izposoja začela hitro naraščati, knjižnica je postajala tudi pomemben ponudnik manjših prireditev od pravljičnih ur do kulturnih večerov. Trend se je nadaljeval tudi po ustanovitvi Kulturnega centra Ivana Napotnika leta 1976, v katerem sta se poleg knjižnice združila tudi muzej in dom kulture, leta 1988 pa se jim je pridružila še galerija. Podobo knjižnice predvsem skozi oči lokalnih medijev med 1970 in 1990 je v zbornik prispeval Silvo Grmovšek.

Zadnji del zbornika predstavljata najprej dva problemska članka o knjižnici na prelomu tisočletja; prvi je razmišljanje, kako naprej, drugi njegova konkretizacija v vlogi zasnove nove – sedanje - knjižnice. Zadnji prispevek v zborniku je Vlada Vrbiča Zadnjih 20 let, pogled in pregled najvažnejših dogodkov v Kulturnem centru in - po njegovi ukinitvi - v Knjižnici Velenje. Dvajset let, ki so minila kot blisk, bi lahko rekli.

Podobo knjižnic in knjižničarstva v Šaleški dolini dopolnjujejo graf izposoje in obiska med 1971 in 2008, časovni trak, seznam zaposlenih v velenjski knjižnici od leta 1962 dalje, galerija s podobami knjižničnih pionirjev in vodij oz. direktorjev knjižnice, knjižničnih zgradb, tlorisov postavitve gradiva ter zanimivejših dokumentov in žigov knjižnic.

LP

Sodelavke in sodelavci knjižnice velenje od 1962 do 2009

V matični knjigi Knjižnice Velenje so zapisane vse sodelavke in sodelavci Knjižnice Velenje v času od leta 1962 do danes ter vse sodelavke in sodelavci Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje (1975–2004), Knjižnice Velenje (od leta 2004 do zadnje reorganizacije leta 2008) in sedanje sodelavke in sodelavci.

Seznam vključuje samo delavce, ki so delali neposredno na knjižničnem področju ali pa so bili njihova podpora - skupne službe širšega zavoda, niso pa vključeni sodelavci muzeja, galerije in prireditev iz obdobja 1975-2008.

V Knjižnici Velenje je bilo v času od ustanovitve leta 1962 zaposlenih kar 84 sodelavcev. Nekateri od njih so ostali v knjižnici le nekaj mesecev, veliko pa jih je v knjižnici dočakalo upokojitev.

*V med letoma 1975 in 2008 knjižnica ni bila samostojni zavod, zato so nekatera dela za njih opravljale sodelavke in sodelavci iz skupnih služb – predvsem direktor, tajnica, tehnični delavci, snažilke

** javni delavci

*** javni delavci, ki so bili po preteku javnih del zaposleni za določen ali nedoločen čas

v pokoju – sodelavke, ki so se upokojile kot sodelavke knjižnice, in tiste, ki so v okviru skupnih služb opravljale delo tudi za knjižnico.

Marjan Marinšek je bil od leta 1976 do 1987 direktor Kulturnega centra Ivan Napotnik Velenje, potem pa je bil do upokojitve v Knjižnici Velenje (ki je še združevala knjižnico in prireditve) vodja prireditev.

Pripravil: VV

Zap. št.	Ime in priimek	Začetek zaposl.	Prenehanje zaposl.	Vrsta zaposl.	Delovno mesto
1.	Medvejek Ivana	16. 8. 62	20. 12. 90	v pokoju	knjižničarka
2.	Salmič Bosiljka	26. 10. 70	31. 7. 72	ned	knjižničarka
3.	Dolejši Ljudmila	1. 9. 70	19. 8. 79	ned	knjižničarka
4.	Žula Stane	1. 9. 70	15. 1. 75	ned	direktor
5.	Marin Lojzka	15. 4. 71	30. 12. 06	v pokoju	knjižničarka
6.	Nedeljko Marija*	8. 10. 71	21. 7. 89	v pokoju	čistilka
7.	Strniša Zdenka	1. 11. 71	10. 5. 85	v pokoju	knjižničarka
8.	Macur Anica	1. 9. 72	31. 8. 99	v pokoju	višja knjižničarka
9.	Medved Ana	1. 1. 73	30. 9. 74	ned	knjižničarka
10.	Slanc Mojca	3. 8. 74	15. 3. 75	ned	višja knjižničarka
11.	Grah Marija	1. 1. 75	2. 8. 78	v pokoju	čistilka
12.	Šalej Stana	17. 3. 75	5. 9. 76	ned	knjižničarka
13.	Bastl Marija *	15. 8. 75	8. 5. 95	v pokoju	računovodja
USTANOVITEV KULTURNEGA CENTRA 1975					
14.	Vreček Marija*	1. 5. 75	28. 3. 76	v pokoju	čistilka
15.	Čas Jožica*	1. 5. 75	29. 6. 90	v pokoju	čistilka
16.	Toff Elzabeta	1. 9. 75	30. 12. 99	v pokoju	knjižničarka
17.	Juvan Milena*	25. 11. 75	3. 2. 78	ned	tajnica
18.	Marinšek Marjan*	1. 8. 76	1987	ned	direktor
19.	Vunderl Leopoldina	1. 11. 76	31. 8. 99	v pokoju	knjižničarka
20.	Brglez Marjeta*	24. 4. 77	10. 3. 04	v pokoju	tajnica
21.	Zupančič Slavica*	3. 8. 78	28. 10. 87	v pokoju	čistilka
22.	Gašper Amalija	23. 1. 79	30. 12. 98	v pokoju	knjižničarka
23.	Žnidar Jožefa*	20. 9. 79	30. 4. 04	ned	čistilka
24.	Zelenik Pavla*	1. 1. 81	2. 5. 91	v pokoju	čistilka
25.	Natek Ana*	4. 1. 83	16. 5. 90	v pokoju	računovodkinja
26.	Krapež Romea	nov 84	nov 85	honor.	knjižničarka
27.	Jelen Jože*	9. 10. 85	30. 4. 08	ned	hišnik
28.	Lukanc Bernarda	1. 10. 85	še	ned	bibliotekarka
29.	Klemenčič Dubravka *	2. 9. 85	31. 12. 85	dol	administrator
30.	Ledinek Stanka	15. 3. 86	še	ned	bibliotekarka
31.	Zelenik Andreja*	2. 11. 87	30. 4. 08	ned	org. prireditev, posl. sekretarka
32.	Vrbič Vlado*	13. 4. 88	še	ned	direktor
33.	Šalamon Tinka	8. 8. 88	31.8.90	ned	vodja knjižnice
34.	Selan Damjana	1. 1. 89	še	ned	bibliotekarka
35.	Jerenec Marinka	7. 3. 89	še	ned	manipulantka
36.	Jurkošek Milena	15. 8. 89	14. 11. 89	dol	knjižničarka
37.	Kuna Fadila	21. 8. 89	20. 8. 90	dol	višja knjižničarka
38.	Jugovič Vinka*	15. 9. 89	30. 4. 08	ned	čistilka
39.	Gašper Matjaž	1. 4. 90	31. 12. 90	dol	pripravnik
40.	Zupanc Peter*	1. 5. 90	31. 7. 96	ned	računovodja
41.	Savovič Ljubiša	14. 12. 90	31. 10. 95	ned	vodja knjižnice
42.	Boruta Marija	1. 4. 91	31. 12. 05	v pokoju	višja knjižničarka
43.	Pavič Mila*	1. 5. 92	še	ned	čistilka

Zap. št.	Ime in priimek	Začetek zaposl.	Prenehanje zaposl.	Vrsta zaposl.	Delovno mesto
44.	Kac Andreja	1. 5. 93	še	ned	knjižničarka
45.	Stropnik Ivo	1. 9. 93	še	ned	knjiž. domoznan.,urednik VKF
46.	Hudoletnjak Samo**	1. 3. 94	31. 3. 95	dol	manipulant
47.	Barič Irena*	1. 3. 94	28. 2. 95	dol	čistilka
48.	Pišorn Simona	1. 4. 95	30. 6. 96	dol	knjižničarka
49.	Stvarnik Andreja	18. 8. 95	še	ned	knjižničarka
50.	Polegek Dušan*	10. 3. 04	30. 4. 08	ned	teh.delavec
51.	Planko Ladislav	23. 10. 95	še	ned	vodja knjižnice; pom. direktorja
52.	Šilc Barbara*	1. 8. 96	30. 4. 08	ned	računovodkinja
53.	Grmovšek Silvo	1. 1. 97	še	ned	bibliotekar
54.	Fidej Maja***	1. 1. 99	31. 5. 02	dol	manipulantka
55.	Danev Karlo**	1. 1. 99/1. 4. 07	31. 12. 99/30. 6. 07	dol	manipulant
56.	Edita Prah Šincek	10. 2. 99	še	ned	bibliotekarka
57.	Špiler Frank	15. 3. 99	še	ned	knjižničar
58.	Črnko Lidija	1. 9. 99	še	ned	bibliotekarka
59.	Pocajt Andreja*	6. 1. 00	30. 4. 08	ned	knjigovodkinja
60.	Lenko Martina**	1. 3. 00	30. 9. 00	dol	knjižničarka
61.	Uranjek Vito**	18. 5. 00	31. 12. 01	dol	manipulant
62.	Jerič Zabukovnik Brina	1. 10. 01	še	ned	bibliotekarka
63.	Pivk Srdič Marjeta	1. 10. 01	še	ned	bibliotekarka
64.	Kemperle Alojz**	1. 2. 02	31. 3. 07	dol	manipulant
65.	Kamenicki Viljem**	18. 9. 02	17. 9. 03	dol	manipulant
66.	Matjaž Regvat***	13. 11. 02	še	dol	manipulant
67.	Hranjec Siniša**	3. 11. 03	31. 12. 04	dol	manipulant
68.	Zakšek Darja**	13. 11. 03	31. 12. 04	dol	manipulantka
REORGANIZACIJA KULTURNEGA CENTRA 2004					
69.	Babič Anton***	1. 1. 05	še	dol	vodnik
70.	Praznik Sonja	11. 1. 05	31. 12. 06	dol	knjižničarka
71.	Blatnik Marjetka	1. 2. 05	še	ned	bibliotekarka
72.	Moškon Andreja**	3. 10. 05	30. 6. 06	dol	knjižničarka
73.	Bonno Romana***	23. 1. 06	še	dol	knjižničarka
74.	Groznik Peter	1. 4. 06	še	ned	strok. sodelavec
75.	Gaber Podhovnik Vesna	1. 9. 06	še	ned	bibliotekarka
76.	Borovnik Barbara***	9. 2. 07/5. 2. 09	31. 12. 07/še	dol	'Borza dela', knjižničarka
77.	Podvratnik Mateja**	1. 6. 07	31. 12. 07	dol	manipulantka
78.	Ištvan Sandra**	1. 8. 07	31. 12. 07	dol	knjižničar
79.	Kruško Mirela***	23. 11. 07/1. 5.09	22. 11. 08/še	dol/ned	'Borza dela', poslovna sekretarka
80.	Kolenc Andreja	15. 1. 08/1. 5. 09	31. 12. 08/še	dol/ned	bibliotekarka
81.	Jager Dušan**	1. 2. 08	31. 12. 08	dol	manipulant
82.	Lakič Biljana**	7. 4. 08	31. 12. 08	dol	manipulantka
83.	Kopitar Nina**	7. 4. 08	31. 12. 08	dol	manipulantka
OSAMOSVOJITEV KNJIŽNICE 2008					
84.	Širca Rajka	1. 12. 08	31. 10. 08	dol	bibliotekarka
85.	Dobnik Petra**	24. 3. 09	31. 12. 05	dol	'Borza dela'

Naš čas, 10. 12. 2009, barve: CMYK, stran 19

Šaleške knjižnice na časovnem traku

Pripravil L.P.

1854	• V Šoštanju 15. avgusta Peter Musi ustanovi bukvarnico – prvo javno predčitalniško knjižnico • Omenjeni "farna bukvarnica" pri župnijski cerkvi sv. Mihaela in "šolska bukvarnica" v občinski stavbi na trgu; obe povezani s Petrom Musijem
1861	• Pričetek čitalništva na Slovenskem z ustanovitvijo čitalnice v Trstu • Omenjeni manjša čitalnica pri bralnem društvu v Škalah in v Šentilju (Št. Ilj)
1868	• Omenjeni farna bukvarnica v Belih Vodah in šolska bukvarna v Škalah
1869	• Omenjena farna bukvarnica v Št. Janžu (Vinska Gora) • Z zakonom omogočena raba slovenščine kot učnega jezika v šolah • Omenjeni šolski bukvarni v Št. Ilju in Št. Janžu
1871	• Ustanovljeno Slovensko katoliško politično društvo v Velenju, predhodnik bralnega društva
1882	• Ustanovljena slovenska Šaleška čitalnica v Družmirju
1884	• Med naročniki izdaj Mohorjeve družbe omenjena Šaleška čitalnica
1886	• Omenjena šolska bukvarna v Šmartnem pri Velenju
1887	• Omenjena šolska bukvarna v Šoštanju
1888	• Omenjena šolska bukvarna v Topolšici
1893	• Ustanovljeno Kmečko bralno društvo za Gornjo Šaleško dolino
1894	• Omenjena šolska bukvarna v Plešivcu
1895	• Omenjena šolska bukvarna v Zavodnjah
1897	• Ustanovljeno Katoliško bralno društvo Šmartno ob Paki
1898	• Ustanovljena podružnica Savinjskega Sokola v Šoštanju • Omenjena farna bukvarnica pri sv. Martinu v Velenju
1900	• Med naročniki izdaj Mohorjeve družbe omenjeno Kmečko bralno društvo v Šmartnem pri Velenju
1905	• Ustanovljeno bralno društvo v Šentilju • Ustanovljeno Slovensko katoliško izobraževalno društvo v Šmartnem pri Velenju (naslednik Kmečkega bralnega društva za gornjo Šaleško dolino)
1906	• Oživljena Šaleška čitalnica v prostorih hotela Avstrija (kasneje Jugoslavija oz. Kajuh) v Šoštanju • Ustanovljena Ljudska knjižnica Šoštanj • Ustanovljeno Bralno društvo Družmirje (Šoštanj okolica) • V oglasu za prodajo posestva Herberstein (Neuschalleg bei Woellan) omenjena knjižnica s 4300 zvezki
1907	• Bralno društvo Zavodnje pristopi k Slovenski krščansko-socialni zvezi
1910	• Prvi številčni opis (knjižnična statistika) v šaleških knjižnicah – Ljudska knjižnica Šoštanj (zbirka: 485 knjig, prirast: 30 knjig, izposoja: 761 knjig) • Otvoritev prosvetnega doma v Šmartnem pri Velenju
1912	• SKSZ podari knjižnici v Št. Janžu na Vinski Gori 120 knjig
1919	• Ustanovljeno delavsko društvo Svoboda v Šoštanju s knjižničnim odsekom
1920	• Ustanovljen odsek šoštanjskega Sokola v Šmartnem ob Paki • Občni zbor Ljudske knjižnice Šoštanj
1921	• Omemba izobraževalnega društva Rečica ob Paki
1922	• Ljudska knjižnica Šoštanj ima 94 članov, ki si pri 866 obiskih izposodijo 932 knjig, v zbirki so 301 leposlovna in 9 neleposlovnih knjig, prirast 78 knjig
1924	• V Šoštanju preneha delovati Šaleška čitalnica • Ustanovljeno društvo Svoboda v Velenju/Pesju s knjižničnim odsekom • Omemba katoliškega bralnega društva Šmartno ob Paki ter katoliških izobraževalnih društev Sv. Mihael pri Šoštanju in Št. Janž pri Velenju
1925	• Oživljeno delovanje SKID v Šmartnem pri Velenju, preimenovanem v prosvetno društvo • Zgrajen Sokolski dom v Šoštanju, domicil več društev, občasno tudi Ljudske knjižnice
1927	• Omemba knjižnice prosvetnega društva Šmartno ob Paki
1929	• V Šoštanju zgrajen Slomškov dom – dom katoliškega prosvetnega društva z društveno knjižnico • Omemba čitalnice obrtnega društva v Šoštanju
1930	• Svoboda Velenje razpuščena, inventar konfisciran/zaplenjen
1931	• Statistika knjižnic v okviru Delavske zbornice 1926-1931 (Ciril Štukelj)
1932	• Omemba knjižnice v Št. Janžu: prirast 24 knjig, izposoja 266 knjig, članov 15 • Zbirka knjižnice prosvetnega društva v Šmartnem pri Velenju obsega 928 naslovov oz. 1000 izvodov • Prva vseslovenska knjižnična statistika (Melita Pivec-Stele)
1933	• Prepoved katoliških prosvetnih društev (v veljavi do 1935)
1934	• Ustanovljena Vaška čitalnica v Št. Ilju pri Velenju • Fran Mlinšek (1890-1973) ustanovi z zbirko 445 knjig "javno knjižnico" in "šolsko narodno knjižnico" na osnovni šoli v Velenju
1935	• Prepoved Svobod (ostane v veljavi do vojne)
1937	• Ustanovljeno delavsko društvo Vzajemnost v Velenju • Ustanovljeno prosvetno društvo v Škalah
1939	• Od ministrstva za prosveto v Beogradu odobrena pravila Ljudske knjižnice Šoštanj
1941	• Zadnji občni zbor Ljudske knjižnice Šoštanj pred vojno • Nemci ob okupaciji uničijo velik del knjig v slovenščini
1945-1946	• Fran Mlinšek spet zbere knjige, ki jih je pred začetkom vojne poskril pri zanesljivih družinah, in nadaljuje izposojo, knjižnica je še v osnovni šoli, pozneje v veži pri Hudovernikovih
1947	• Ustanovljena Okrajna ljudska knjižnica v Šoštanju, poznejša Javna sindikalna knjižnica (do 31. 12. 1961)
1948	• Ministrstvo za prosveto LRS ugotovi 1.146 ljudskih knjižnic
1949	• Ustanovljeno prosvetno društvo Jože Letonja Kmet v Šmartnem ob Paki
1950	• V tedanjem okraju Šoštanj evidentiranih 36 knjižnic, in sicer 28 javnih ljudskih knjižnic (skupaj 8.420 knjig) in 8 sindikalnih knjižnic (skupaj 3.680 knjig)
1952	• Ponovna ustanovitev delavskoprosvetnega društva Svoboda v Velenju s knjižnico v prizidku Rudarskega doma in zbirko 1100 knjig
1953	• V okraju Šoštanj evidentiranih 19 knjižnic (skupni fond 7.270 knjig, 1017 bralcev); manjše knjižnice se združujejo
1954	• Prenovljen Slomškov dom v Šoštanju
1960	• Selitev knjižnice Velenje v prostore Delavske univerze, prva poklicna knjižničarka
1961	• Sprejet prvi zakon o knjižničarstvu v Sloveniji
1962	• Po zakonu o knjižničarstvu 27. aprila ustanovljeni Knjižnica Šoštanj (z zbirko okrajne in drugih knjižnic) in Knjižnica Velenje (z zbirkama knjižnice DPD Svoboda in Mlinškove javne knjižnice), ki je določena za matično knjižnico
1965	• V velenjski knjižnici dva zaposlena
1966	• Preurejanje zbirke v Velenju: ločitev mladinske in otroške literature od literature za odrasle, strokovna posebej, začetek urejanja po UDK sistemu
1968	• Zbirka velenjske knjižnice obsega 11.345, šoštanjske pa 5.005 knjig; izposoja v Velenju 16.456, v Šoštanju pa 3.138 knjig
1970	• Združitev šoštanjske in velenjske knjižnice • Zbirka velenjske knjižnice obsega 7.100 knjig, šoštanjske 5.200 knjig • Začetek urejanja kataloga v Velenju, ena dodatna zaposlitev
1971	• Knjižnica Velenje se z zbirko 12.000 enot preseli v novo zgradbo na Titovem trgu 5 (projekt Adi Miklavc) v izmeri 813 m^2; uveden prost pristop, odprtost za bralce 45 ur tedensko (ob sobotah zaprta) • Knjižnica Šoštanj odprta trikrat tedensko oz. 12 ur • Sprejet Koncept razvoja splošnoizobraževalnih knjižnic Slovenije
1972	• V velenjski knjižnici ločena postavitev gradiva mladina/odrasli • 8. decembra prvi petkov kulturni večer v velenjski knjižnici • 12. decembra prva pravljična ura v velenjski knjižnici
1973	• V šoštanjski knjižnici ločena postavitev gradiva mladina/odrasli
1976	• Knjižnica Velenje se skupaj z muzejem in domom kulture združi v Kulturni center Ivana Napotnika (KCIN) • Knjižnica Šoštanj se iz občinske stavbe (Trg svobode 12) preseli v novi dom kulture, Trg Jožeta Lampreta 3 (70 m^2)
1979	• Zbirka knjižnice KCIN šteje 27.579 knjig, naročenih je 53 slovenskih ter 5 tujih časopisov in revij • Knjižnica Šmartno ob Paki se vključi v knjižnico KCIN
1980	• Knjižnico KCIN zaradi izposoje obišče več kot 50.000 bralcev
1982	• Sprejet nov zakon o knjižničarstvu • V knjižnici KCIN izposojenih več kot 100.000 enot gradiva (105.072)
1988	• Knjižnica Šoštanj se preseli v prostore stare pošte na Kajuhovi 6 (Kosijeva vila, 115 m^2) • Knjižnica KCIN izpolni pogoje za matično knjižnico
1989	• Prirast gradiva knjižnice KCIN preseže številko 5.000 enot (5.683)
1990	• Uvedba lokalnega računalniškega programa za izposojo VIR-2 v velenjski enoti knjižnice KCIN
1992	• V zbirki knjižnice KCIN 90.000 enot gradiva, v velenjski knjižnici 72 različnih prireditev (ure pravljic, razstave, pogovori s pisatelji ...)
1994	• Knjižnica KCIN računalniško posodobljena (VIR-4), združuje 5 oddelkov: oddelek v Šmartnem ob Paki, oddelek v Šoštanju, v Velenju pa oddelek za odrasle in pionirski oddelek ter domoznanski oddelek • Knjižnična zbirka preseže 100.000 enot (101.186)
1996	• Vključitev knjižnice KCIN v omrežje ARNES in pričetek sodelovanja v COBISS-u (COoperative Bibliographic System and Services – Kooperativni bibliografski sistem in servisi) - obdelava gradiva
1998	• Začetek izposoje v COBISS-u – knjižnica Velenje, prehod na elektronski katalog • Marca v Velenju prvi javno dostopen računalnik z internetno povezavo • Skupno izposojenih več kot 200.000 enot gradiva (215.202)
1999	• Prva licenca za kreiranje bibliografskih zapisov v COBISS-u • Manjša požara v velenjski knjižnici (1. 6. in 17. 9.)
2000	• V knjižnici KCIN 193 prireditev • Knjižnica Šoštanj: začetek izposoje v COBISS-u, prehod na e-katalog, izposojenih 19.753 enot • Septembra selitev knjižnice Šoštanj s Kajuhove 6 v adaptirane prostore (215 m2) v domu kulture, Trg Jožeta Lampreta 3
2001	• Sprejet nov zakon o knjižničarstvu • Prva spletna stran knjižnice KCIN na naslovu http://www.vel.sik.si • Opustitev listkovnih katalogov v vseh enotah· • Knjižnica Šmartno ob Paki: začetek izposoje v COBISS-u , izposojenih 10.384 enot, odprtje drugega dne v tednu, prehod na e-katalog, aktiviran lokalni knjižnični svet • Vse tri enote knjižnice zaradi izposoje obišče več kot 100.000 bralcev (110.185) • Uvedba bibliofona (interaktivni telefonski servis) • Omrežni dostop do prve baze podatkov v velenjski knjižnici (EBSCO)
2002	• Selitev otroškega oddelka velenjske knjižnice v pritličje Elektrotehne, Prešernova 8 (450 m^2), in razširitev oddelka za odrasle (v pritličju leposlovje, v prvem nadstropju neleposlovje) • Skupno registriranih več kot 100.000 obiskovalcev za izposojo (100.884) • Medknjižnična izposoja preseže 200 enot (254)
2003	• Skupno izposojenih več kot 300.000 enot gradiva (305.008) • V Šoštanju izposojenih 30.176 enot gradiva • Odprava članarin za mladoletne člane
2004	• Ukinitev Kulturnega centra Ivana Napotnika, pod imenom Knjižnica Velenje ostane tudi kulturni dom oz. prireditve
2005	• Selitev in ponovna združitev vseh oddelkov velenjske knjižnice v adaptiranih prostorih bivše blagovnice NAMA, Šaleška 21: 2084m2 izposojno-servisnih in upravnih površin, 250 m^2 skladišča in dvorana s 360 m2, 4 območja postavitve gradiva (otroško, leposlovje, neleposlovje, domoznanstvo in druge posebne zbirke), časopisna, študijska in računalniška čitalnica (skupno 21 računalnikov za uporabnike), tehnično varovanje gradiva, samopostrežni terminal za izposojo (knjigomat), posodobitev strojne opreme v izposoji in obdelavi (prehod na PC), nabiralnik za vračanje gradiva • Implementiran osebni portal Moja knjižnica
2006	• Letni prirast gradiva Knjižnice Velenje preseže številko 10.000 enot (10.304), letno število prireditev 340, izposojenih več kot 350.000 enot (351.355) • E-knjižnica v mestni knjižnici Šoštanj
2007	• Izposojni kiosk Biblio24 - prvi v Sloveniji
2008	• Knjižnica Velenje spet samostojni zavod • Knjižnična zbirka preseže 160.000 enot gradiva • V Šoštanju izposojenih 41.311 enot gradiva
2009	• Podaljšanje delovnega časa knjižnice v Šoštanju (po, to, sr, pe 12-18, če 12-16) • Selitev knjižnice Šmartno ob Paki iz 36m^2velikega prostora v domu kulture (Šmartno 72) v 175 m^2 velik prostor v bivšem marketu (Šmartno 69): ločena postavitev gradiva za odrasle in mladino, integrirana čitalnica, e-knjižnica • Knjižnica Velenje dobitnik Čopove diplome • Akademik dr. Matjaž Kmecl podari knjižnici Iconotheco Valvasoriano • Zbornik ob 75-letnici knjižnice, 50-letnici mesta in 155-letnici knjižničarstva

Dogaja(lo) se (je)

Ste v Knjižnici Velenje - v preddverju oziroma čitalnici - že opazili oglasno tablo z napisom DOGAJA SE ...? Na prireditve, ki se dogajajo pri nas, vas skušamo opozoriti, spomniti nanje s fotografijami in utrinki. Rada bi vam predstavila nekaj utrinkov s prireditev, ki so v bile v letošnjem letu med bolj opaznimi.

V letošnjem letu je praznovalo naše mesto Velenje. Ob tej obletnici smo v Knjižnici Velenje velik del naših prireditev in razstav posvetili Velenju in Velenjčanom. Tako smo v ciklusu "Humano mesto" vsak mesec ob četrtkih zvečer gostili Velenjčane, ki so v preteklih 50-ih letih mestu nedvomno vdihnili svoj osebni pečat in pripomogli k razvoju Velenja. Naši gostje so bili **dr. Franc Žerdin, mag. Dušan Semolič, Ana-Roza Hribar, dr. Jože Hudales, Štefka Kordeš, Ivan Atelšek, Andreja Katič, Drago Blagus**. Z gosti se je pogovarjala **Sonja Bercko**.

Pripravili smo tudi razstave, povezane z našim mestom. V preddverju knjižnice ste si lahko ogledali pregledno razstavo knjižnih in neknjižnih novosti v Šaleški dolini v letu 2008 (Ustvarjeno doma), pregledno razstavo razglednic Velenja in publikacij o Velenju ob 50-letnici mesta (Velenje v tiskovinah in na razglednicah), razstava ob 50-letnici odprtja središča Velenja (Spomini mojega mesta), razstavo Velenja iz prve polovice 60-ih, 70-ih, 80-ih in 90-ih let prejšnjega stoletja (Spomini mojega mesta).

Ogledali ste si lahko tudi pregledno retrospektivno razstavo del Svetlane Makarovič ob njeni 70-letnici in razstavo ob 70-letnici mladinske ilustratorke Jelke Reichman. Otroški oddelek so letos krasile razstave del vrtca Najdihojca, npr. Spoznavamo in soustvarjamo naše mesto (Rad-a imam Velenje) ali Pikaste ideje v vrtcu Najdihojca. V "steklenih dvojčkih" so se vsak mesec predstavili naši »bralci/bralke meseca« s knjižnim in neknjižnim gradivom, ki jih je posebej zaznamovalo. Izvedeli ste, kaj vse so počeli otroci na otroških ustvarjalnih delavnicah, o katerih knjigah in temah so debatirali na bralno-debatnem krožku Cool knjiga osnovnošolci in kako smo srednješolce pod naslovom Branje je žur, Reading is cool vabili na skupna srečanja in pogovore o prebranih knjigah.

Med večjimi dogodki ne smemo spregledati otvoritve nove, prijaznejše in prostornejše knjižnice v Šmartnem ob Paki. Končno naj vas spomnim na novembrski ciklus večerov, posvečenih 75-letnici velenjske knjižnice in 155-letnici knjižničarstva v Šaleški dolini: predstavitev knjige pesmi **Iva Stropnika** z naslovom Knjiga šumov, večer z **dr. Matjažem Kmeclom** in **dr. Lojzetom Gostišo** ob predstavitvi donirane zbirke Iconotheca Valvasoriana in predstavitev zbornika ob 75-letnici knjižnice.

V decembru bo še nekaj zanimivih prireditev:

- predstavili bomo Almanah 2010;
- odprli razstavo Ustvarjeno doma;
- v zadnjem tednu pred novim letom bomo pripravili Čarobni december – vsakodnevne pravljične uric;
- odprli razstavo vrtca Najdihojca V soju zvezd.

Prisrčno vabljeni!

E. P. Š.

Razstava 75 let

Ob obletnici smo v preddverju knjižnice postavili razstavo dokumentov, fotografij in predmetov iz knjižnične preteklosti. V njej smo zbrali najzanimivejše dokumente in originalne odtise žigov, za obiskovalce pa bi lahko bila najzanimivejša katalog, kakršen je bil v rabi pred prihodom računalnikov, in kovček, namenjen prenašanju knjig – še v šestdesetih letih prejšnjega stoletja so po odročnih krajih Slovenije krožile 'potovalne knjižnice', ki so jih naložili v osebni avto in prepeljali tja, kjer so jih čakali bralci. Posel knjižničarja pač ni bil vedno lahek in razstava priča tudi o tem ...

L. P.

Knjižnični kurir

Priloga Našega časa, Velenje, december 2009

Odgovorni urednik: Vlado Vrbič **Urednik:** Lado Planko

Pripravili: Silvo Grmovšek, Lado Planko, Vlado Vrbič, Edita Prah Šincek, Peter Groznik - Peč

Fotografije: arhiv Knjižnice Velenje
Oblikovanje in prelom: Naš čas, Janja Košuta Špegel

Pogovor z Anico Podlesnik

Franu Mlinšku pomagati je bila čast

Letos praznujemo 50 let mesta Velenje in 75 let Knjižnice Velenje. V ozadje teh dveh jubilejev bomo vsaj za trenutek pokukali prek spominov znane in med številnimi generacijami Velenjčanov cenjene učiteljice, ljubiteljice kulture in navdušene planinke **Anice Podlesnik**. Bila je neposredna priča in dejavna akterka pri nastajanju mesta Velenje ter sodelavka znanega velenjskega učitelja, zbiralca ljudskega izročila, kronista in »očeta« velenjske knjižnice Frana Mlinška. V šolskem letu 1934/1935 je namreč ustanovil prvo javno ljudsko knjižnico v Velenju, njegova zbirka je preživela vojna in povojna leta in so jo leta 1962 vključili v tedaj ustanovljeno Knjižnico Velenje.

Med drugim vas Velenjčani poznajo po vašem kulturnem udejstvovanju in kot aktivno planinko. Še vedno hodite v hribe?

Kadar se srečam s svojimi nekdanjimi učenci, nihče od njih ne obuja spominov na recimo učenje poštevanke ali karkoli v zvezi s šolo, ampak me vsi sprašujejo, če še vedno hodim v hribe. Moj odgovor je: vedno bližje in nižje! Pot me še vedno zanese v planine, vendar zdaj ne hodim več med skale v visokogorje. Sicer pa pravim, ko bom umrla, se ne bo nič poznalo, le Šaleška dolina bo izgubila veliko častilko. Naša dolina je namreč izjemno lepa, pogosto sem jo občudovala z vrhov okoliških hribov in ta pogled s ptičje perspektive je izjemen. Nikoli ne bom pozabila pogleda na dolino z enega od ovinkov pred Belimi Vodami, kjer sem pričela poučevati.

So še živi spomini na tiste čase, ko se je rojevalo novo Velenje?

Rojena sem v Topolšici in imam srečo, da sem mladost preživela v zahodnem delu Šaleške doline, zdaj pa že skorajda šest desetletij, odkar sem se preselila v Velenje, živim v vzhodnem delu. Po začetnem poučevanju v Belih Vodah sem se leta 1951 zaposlila v tedaj edini velenjski osnovni šoli, ki je bila v prostorih nekdanje grajske konjušnice, na mestu, kjer je zdaj trgovina Standard. V tistih letih je stala le t. i. kolhozna stavba na današnji Kidričevi cesti v soseščini kasneje zgrajene osnovne šole Mihe Pintarja Tolede, pod njo je bilo še nekaj četvorčkov in to je bilo pravzaprav vse. Tedaj sem stanovala v hiši, kjer je danes obrtna zbornica, in moja pot v službo je vodila le med polji in travniki. Rudarske družine so živele v barakah, s prihodom Nestla Žganka so pričeli rasti stanovanjski bloki in čedalje pogosteje so me učenci z žarom v očeh obveščali, da se selijo v nova stanovanja. Čeprav so bili otroci lačni, so med malico v nekdanji šoli najprej stekli pogreti se k železnim pečem. Sicer pa so se razmere bliskovito spreminjale, kajti večji del novega Velenja je zrasel v petdesetih letih prejšnjega stoletja.

Javnost se je z delom Frana Mlinška spoznala prek njegovih izbranih etnoloških in slovstvenih zapiskov, ki so pod naslovom Mlinškovo berilo izšli v zbirki Šaleški razgledi. Kakšen pa je bil kot učitelj?

Vsi smo ga izjemno cenili kot pedagoga in človeka s širokim znanjem ter neverjetno velikim razponom interesov. Imela sem ga tudi priložnost posredno spoznati kot ljubiteljskega etnologa in skrbnega krajevnega kronista. Z njegovim gradivom in njegovim enciklopedičnim znanjem smo si namreč pomagali pri predmetu stvarni pouk, ki se je kasneje preimenoval v spoznavanje družbe. Tedaj še ni bilo učbenikov ali pa drugih virov, ki bi jih lahko uporabili pri poučevanju lokalne zgodovine. Sicer pa sem v drugem razredu nižje osnovne šole učila njegovo hčerko, in ko sem mu nekoč dejala, da naj mi kar pove morebitne pripombe na moje poučevanje, je odvrnil, da nikoli ne nadzoruje učiteljev svojih otrok.

Verjetno ste obiskovali tudi njegovo knjižnico?

Ne le to, dvakrat sem ga celo nadomeščala pri izposoji. Tedaj je bila knjižnica v šolskem poslopju nekdanje konjušnice, v majhnem kabinetu, kjer je na betonskih tleh bila le ena miza. Vsako nedeljo po maši je bila knjižnica odprta za javnost. Preden sem ga zamenjala pri nedeljski izposoji, me je natančno poučil, kako in kaj, pokazal mi je seznam petnajstih bralcev, ki si lahko izposodijo tudi najbolj dragocene knjige, višina plačila za izposojo pa je bila odvisna od debeline knjig. Sicer pa so ga pri izposoji knjig lahko nadomeščali samo člani njegove družine, kar se je zgodilo le izjemoma, zato je bila velika čast, da je to dovolil tudi meni.

Mlinškova knjižnica je preživela tudi vojno, kajti knjige je pred nemškimi okupatorji skril na različnih krajih pri ljudeh, ki jim je zaupal. Po upokojitvi v petdesetih letih prejšnjega stoletja je zaradi prostorske stiske v šoli knjižnico preselil k družini Hudovernik, potem ko zaradi starosti ni več mogel zanjo skrbeti, pa jo je leta 1962 prepustil Knjižnici Velenje. Zadovoljen je bil, da je knjige osebno izročil v roke prvi poklicni velenjski knjižničarki Milici Laznik, ki si je z njim delila ljubezen do knjig in je občudovala njegovo izjemno skrbno ravnanje s knjigami. Pripovedovala mi je, kako je potekala primopredaja. Mlinšek je vsako knjigo skrbno pregledal, jo označil na seznamu, pobožal in skrbno položil v zaboje. Ko so bile vse knjige pripravljene za selitev, je molče obsedel za mizo, po obrazu so mu spolzele solze, nato je dejal: »Tako, končano je!« Knjižnica je bila njegovo življenjsko delo, zato je razumljivo, da se je od nje težko ločil.

Vendar to ni bila edina Mlinškova dejavnost v zvezi s knjigami.

Nikakor ne, saj veliko časa prebil tudi pri knjigovezniškem delu, ki je bilo potrebno pri obnovi poškodovanih knjig. Na šoli je skrbel za razširjanje mladinskega tiska, denar, ki ga je dobil kot poverjenik Cicibana, Pionirja in Pionirskega lista, pa je do zadnjega dinarja vložil v nakup knjig za knjižnico. Bil je tudi poverjenik Prešernove družbe in takoj po mojem prihodu v šolo me je prepričal, da sem tudi jaz postala članica. Kako uspešen je bil pri tem, priča anekdota, ki mi jo je povedala njegova žena. Bilo je v njegovih poznih letih, ko je v ponošenem plašču in z zguljenim kartonskim kovčkom v rokah z drsajočim korakom raznašal naročnikom novo pošiljko knjig. Očitno je bil videti sumljiv policaju, ki ga je na cesti ustavil in legitimiral. Pregledal je njegov kovček in zgodba se je končala tako, da je policaj zapustil prizorišče s knjigami v rokah, Mlinšek pa je nadaljeval pot z lažjim kovčkom.

Silvo Grmovšek